

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 12/02 2013
Nr. Ref.: MPM 378/13

Ortak Karşioy Yazısı

Karşioy bildiren Üyeler: Altay Suroy, Almiro Rodrigues ve Snezhana Botusharova

Başvuru No: KI 78/12

Başvurucu

Bajrush Xhemajli

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Pkl. nr. 70/2012 sayı ve 22 Haziran 2012 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

1. Bizler, Anayasa Mahkemesi üyelerinin çoğunluğu (bundan sonra: Çoğunluk) tarafından çıkartılan kararı dikkate alıyoruz; ancak aşağıda belirttiğimiz nedenlerden dolayı bu kararla oйдаş değiliz.

Başvurunun Etki Alanı

2. Başvurucu, kendisinin kamu trafiğini tehlikeye atma suçundan mahkum olduğu yargılamanın düzensizliğinden şikayetçidir. Başvurucu kendi davasında yapılan ceza yargılamasıyla Kosova Anayasası'nın 31. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
3. Başvurucu özellikle adalet mahkemelerinin kendisinin karıştığı trafik kazasının bazı koşullarını inceleyecek ilave ekspertizin emredilmesi talebini reddettiklerini ileri sürmüştür. Başvurucu bu talebinin reddedilmesiyle adalet mahkemelerinin adil yargılanma hakkını reddettiklerini ileri sürmektedir. Başvurucu özellikle Bölge Mahkemesi ile Yüksek Mahkeme'nin ilave eksper görevlendirmeyi reddettiklerinden bu yargılamadaki suçlamada adil yargılamanın gerektirdiği "silahların eşitliği" imkanına sahip olmadığını ileri sürmüştür.
4. Başvurucunun davasının herhangi bir aşamasında Bölge Mahkemesi ile Yüksek Mahkeme tarafından delillerin kabul edilirliğine etki edecek delil kurallarının ihlaline ilişkin itirazda bulunmadığını belirtmek isteriz. Bizler, Çoğunluğun Yüksek Mahkeme ve Bölge Mahkemesinde görüşülen delillere ilişkin tartışmayı da dahil ederek, değerlendirmeyi başvurunun sınırları ötesine genişlettiği görüşündeyiz. Kanaatimizce

bu tartışma başvurunun etki alanı dışında ve de Anayasa Mahkemesi'nde görülecek davanın tartışma sınırları dışındadır.

5. Dahası ceza davalarında delillerin kabul edilirliliğini değerlendirmek Anayasa Mahkemesi'nin görevi olmayıp kendisini ceza yargılama usulünün bütününe ele alarak adil yargılanma hakkının yerine getirilip getirilmediğinin incelemesinin yapılmasıdır.

Genel Anlamda Olgularla İlgili Olarak

6. Başvurucunun yaptığı başvuru dosyasında Çoğunluğun hükmünü yansıtmayıp bambaşka sonuçlara götürebilecek unsurların bulunduğu görüşünderiz. Bu yüzden başvuru dosyasında belirtilen olguları tekrar vurgulamak isteriz.

Suçlamaya İlişkin Olarak

7. Başvuru, başvurucunun Priştine'den Ferizovik istikametine "Nissan Terrano" markalı resmi aracı yönetmekte iken 21 Mayıs 2009 tarihinde saat 8:30 sularında meydana gelmiş olan bir trafik kazasıyla başlamaktadır. Başvurucu aracın içinde tek başınaydı. Priştine çıkışında Veternik mevkiinde başvuru diğer üç araçla birlikte bir trafik kazasına karışmıştır. Kazaya karışan araçlardan birinin sürücüsü olay yerinde ölmüş, diğer araçlardaki kişiler yaralanmışlardır.
8. Dava dosyasındaki bilgilere göre polis olay yerinde araçların fotoğraflanması, araçların kaza sonrası konumlarının belirlenmesi, yol yüzeyine ilişkin izlerin alınması ve olay yeri şemalarının hazırlanması gibi hususlar dahil olmak üzere delil toplamıştır. Müteakip günlerde polis, kazaya karışan çeşitli kişilerin sağlık durumlarının elverdiği ölçüde ifadelerini almıştır. Başvurucu da dahil olmak üzere tanıkların bir kısmı hastanede buldukları zaman içerisinde, kazanın etkisiyle bir haftadan başlayarak birkaç hafta süren farklı sürelerde bilinçleri yerinde değildi.
9. Bölge Kamu Savcılığında bir trafik eksperini 14 Ekim 2009 tarihinde görevlendirilip polis tarafından toplanmış delillere dayandırdığı bir rapor teslim etmiştir. Raporla açıklanan ekspertiz kaza nedenlerini incelemiş, kazaya karışan bazı araçların göreceli olarak yoldaki konumlarını ve hızlarını değerlendirmiş ve başvurucunun kaza nedeni olarak hareketlerini tespit etmiştir.
10. Savcı 24 Kasım 2009 tarihinde iddianamesini sunarak, Kosova Geçici Ceza Yasasının (KGCY) 297. madde 5. fıkrası uyarınca başvuru kamu trafiğini tehlikeye atmakla suçlamıştır.
11. Bu iddianame 1 Mart 2010 tarihinde Priştine Belediye Mahkemesince (Ka. nr. 438/09) onanmıştır.
12. İddianamede (PP. nr. 565-1/2009) suçlamanın aşağıdaki delillere dayanılarak ileri sürüldüğü belirtilmiştir:
"Olgusal durumun tamamı sanık Bajrush Xhemajli'nin savunması, mağdurların tanıklıkları, trafik eksperinin incelenmesi, olay yeri şeması, fotoğraflara ve adli tıp uzmanının yararlar hakkındaki tespitine dayandırılarak teyit edilmiştir."
13. Başvurucu, Priştine Bölge Mahkemesi Ön inceleme Hakimi'nin iddianameyi onama kararına karşı 1 Mart 2010 tarihinde itiraz etmiştir. Başvurucu trafik eksperinin

olgusal bulgularına itiraz ederek, bu incelemenin çok sayıda eksikliklerinin olduğunu ve iddianamenin nerde ise tüm temelini oluşturduğunu iddia ederek itiraz etmiştir.

14. Başvurucu özellikle şunları vurgulamıştır:

Belirtilen inceleme tarifini polis tarafından sağlanan bilgilere dayanılarak bünyesinde kaza ve olay yeri barındırmaktadır. Bu incelemede diğerlerin yanında şu tespitler de yer almaktadır:

Benim görüşüme göre bu kaza, 000-KS-035 plaka numaralı Nissan aracı sürücüsünün aşırı hız yapıp VW marka minibüsü sağ yanından güvensiz bir şekilde önüne geçerek tekrar sol şeride dönerken VW marka minibüse temas etmek suretiyle hakimiyeti kaybettikten sonra karşı yön şeridine geçip karşı yönden gelen ve kendi şeritlerinde olağan bir şekilde seyreden Mercedes 124 ve Ford Mondeo marka araçlarıyla çarpışması sonucunda meydana gelmiştir.

Dava dosyası evrakının teknik incelenmesinden kazaya karışmış diğer kazazedelerden herhangi birinin bu kazaya sebebiyet verecek başka kusurlu bulunmamıştır.

Bu raporda belirtilen nihai görüş eksik ve anlaşılabilir olup kazanın meydana gelmesine sebebiyet vermiş diğer neden ve koşullar hakkında kabul edilir diğer açıklamalar sunmamaktadır.

Bu ekspertiz raporunda yolun karşı istikametinde seyretmekte olan VW marka minibüs hakkında açıklamalara yer verilmemiştir. Ekspertiz raporunun şu ayrıntılara yer verip şu koşullar hakkındaki sorulara cevap vermesi gerekirdi:

- Bu aracın sol şeritte olduğu şekilde mi yoksa daha düşük hızda seyreden araçlar için olduğu şekilde sağ şeritte mi seyretmesi gerekirdi.*
- Nissan marka aracın öne geçme niyetini belirtecek adımları attığını fark edebilmiş ve geçişin engellemeden yapılması için gerekli tedbirleri (hız azaltma) almış mıdır? Bu hususun açıklanması gerekirdi, nitekim ekspertiz raporunun parçası olan olay yeri benzetimi şemasına göre sanığın sürdüğü Nissan marka geçmesine az kala aracın Minibüse sol arka yanında çarptığı (sürttüğü) ortaya çıkmaktadır.*

Ekspertiz raporu kazaya karışmış diğer araçların hızlarına ilişkin olarak da eksik ve anlaşılabilir. Bu rapordan Nissan marka aracın sürücüsünün 100 km/h sürat yaptığını gösteren hangi parametrelere dayanıldığı tespit edilememektedir.

Sanığın kaza meydana gelmeden önce araç hızının 60-70 km/h olduğu yönündeki savunması ve yolun o kısmında trafiğin yoğun olduğu dikkate alındığında trafik eksperinin bu koşullardaki görüş ve değerlendirmesi temelden yoksundur.

15. Başvurucu bu iddialara dayanarak Bölge Mahkemesinden bir başka ekspertizin yapılmasını talep etmiştir. Başvurucu şunu belirtmiştir:

Bu nedenle olgusal durumun tam ve doğru tespiti için bu kusurlar ve anlaşılabilirliklerin aşılması için iddianamenin bu delile isnat dilemeyeceğinden, bir süper ekspertiz yapacak bir başka eksper veya eksper grubunun görevlendirilmesini öneriyorum.

Yargılamaya İlişkin Olarak

16. Priştine Bölge Mahkemesi 1 Ekim 2010 tarihinde yaptığı bir duruşmada tanıkların ifadeleri alınarak adli uzman ve trafik uzmanı tarafından okunmuşlardır. Başvurucu trafik eksperinin duruşmaya çağrılarak trafik ekspertiz raporunun açıklığa kavuşturulmasını talep etmiştir.
17. Mahkeme 18 Kasım 2010 tarihinde delillerin incelenmesine devam etmiş ve trafik eksperini dinlemiştir. Trafik eksperine vardığı tespitleri, çeşitli araçların hızlarının hesaplanmasında uyguladığı yöntemleri açıklamış, ayrıca başvurusunun sorduğu sorulara cevap vermiştir.
18. Ekspertiz raporu özellikle başvurusunun aracında herhangi bir arızanın olduğunu kanıtlayacak deliller bulmadığını açıklamıştır. Ekspertiz, değerlendirmesini başvurusunun aracının önünde giden bir aracı sağ yandan geçtiği, sol şeride geçmeden önce diğer araca çarptığı şeklinde açıklamıştır. Ekspertiz, raporunu soruşturma dosyasına dayanarak hazırladığını ve olay yerini gezmediğini de doğrulamıştır.
19. Bu anda başvuru Mahkeme'den ilave ekspertiz talep etmiştir. Başvuru iki hususun aydınlatılmasını talep ediyordu:
 - a. Ekspertiz raporu açık olmadığından kazaya sebebiyet veren neden ve/veya kişilere ilişkin gerçeğe ulaşmak için bir süper ekspertize ihtiyaç var;
 - b. Başvurusunun aracının kazaya sebep olan teknik bir arızanın olup olmadığını belirleyecek teknik bir ekspertize ihtiyaç var.
20. Bölge Mahkemesi kendi kararını şu sözlerle gerekçelendirerek bu talebi reddetmiştir:

Savunmanın trafik süper ekspertizi ve makine uzmanının belirlenmesine ilişkin önerisiyle ilgili olarak Mahkeme, olgusal durumun belirlenmesi için trafik ekspertizi ve eksperin diğer açıklamalarının yeterli olduğunu değerlendirerek bu karara varmıştır:

KARAR

Savunmanın Nissan marka aracın trafik kazasından önce teknik anlamda kusurlu olup olmadığını tespit edecek süper ekspertiz ve makine uzmanının belirlenmesine ilişkin talebi reddedilmiştir.

21. Mahkeme delillerin incelenmesine devam ederek otopsi ve Kosova Polisi tarafından hazırlanmış olay yeri inceleme raporunu okumuştur.
22. Mahkeme bu çerçevede başvurucuya savunması için beyan edeceği bir şeyin olup olmadığını sormuş, o ise bu aşamada savunmanın nihai söz hakkını beklemek üzere konuşmama savunma hakkını kullanmak istediğini belirtmiştir.
23. Başvuru, hakkında yapılan suçlamalara ilişkin nihai savunmasını 23 Kasım 2010 tarihinde sunmuştur. Bu başvuruda başvuru bu kazaya ilişkin sorumluluğu sürekli olarak kabul etmiş, ancak tek sorumlu olduğu olgusunu reddetmiştir.
24. Başvuru Mahkeme'nin sadece trafik eksperinin incelemesine dayandığını ve bu incelemenin bir dizi maddelerinin çelişkili olduğunu değerlendirmiştir. Başvuru ayrıca Mahkeme'nin şu tespitleri yapmak için ekspertiz talep etme yükümlüğünün bulunduğu görüşündedir: (1) aracının hızı, (2) geçmekte olduğu araç sürücüsünün davranışı ve (3) kendi aracının teknik durumu.

25. Priştine Bölge Mahkemesi 26 Kasım 2010 tarihinde KGCY'nin 297. maddesi 5. fıkrası uyarınca trafiği tehlikeye atma suçundan başvuruçuyu 2 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum etmiş ve bu cezayı çektikten sonra geçerli olma üzere 3 yıl trafikten men etmiştir.

26. Başvuruçunun trafik ekspertizine ilişkin itirazıyla ilgili olarak Mahkeme şunu belirtmiştir:

Mahkeme tarafından yapılan incelemenin konusu trafik eksperisi Yll Koshi'nin incelemesi ve bu ekspertize ilişkin adli incelemede görüş ve tespitleriyle alakalı açıklamalarıdır. Dava dosyasıyla tespit edilen verilere ve ekspertizini temellendirdiği bilimsel ilkeler hakkında ayrıntılı açıklamalar verdiği için eksper, adli incelemede tam ve çok yönlü değerlendirmenin ardından bu ekspertizin hassas, nesnel ve bilim ile profesyonellik ilkelerine dayalı olduğunu tespit etmiştir. Bu yüzden mahkeme bu verilere tam güvenmiş ve savunmanın uyarılarını kanıtlanmamış, varsayımsal ve somut herhangi bir delille desteklenmemiş olarak değerlendirmiştir.

27. Başvuruçunun devamında Bölge Mahkemesinin kararına Yüksek Mahkeme nezdinde itiraz etmiştir.

28. Başvuruçunun, Bölge Mahkemesinin kazanın meydana gelmesinde katkısı olan diğer etken ve/veya kişileri dikkate almadığı yönünde şikayet etmekteydi. Başvuruçunun, bu etkenlerin açıklanması için süper ekspertiz emri verilmediğinden, kendisinin kazanın tek sorumlusu olduğu tespitine ilişkin makul bir şüpheye sevk ettiğini belirtmiştir.

29. Yüksek Mahkeme 8 Mart 2012 tarihinde itirazı temelden yoksun olarak reddetmiştir.

30. Bunun akabinde başvuruçunun Yüksek Mahkeme nezdinde kanun yararına bozma başvurusunda bulunmuştur.

31. Yüksek Mahkeme'ye sunduğu itiraz ve kanun yararına bozma başvurusunda başvuruçunun, Bölge Mahkemesinde yaptığı savunmada belirttiği argümanların aynısına dayanmıştır.

32. Yüksek Mahkeme 22 Haziran 2012 tarihinde başvuruçunun kanun yararına bozma başvurusunu şu gerekçe ile reddetmiştir:

Saniğin savunması yargılamanın tüm aşamalarında aynı iddiaları tekrarlamış, bu olağanüstü kanun yolunda da aynalarına başvurmuştur. Dolayısıyla olgusal durumun doğru tespit edilmediğini, onlara göre mahkemenin ölümle sonuçlanan kazanın meydana gelmesinde etkili olan faktörlerin yani insan, araç ve yol faktörlerinin tespitinde başarısız olduğu, bu nedenle süper ekspertizin emredilmesinin gerekli olduğu belirtilmiştir. Bu mahkeme tarafından cevabı verilen tüm bu iddialar temelden yoksundur. Mahkeme, eksper görüşlerinin çelişkili olduğu, onların tespitlerinin birbirleriyle örtüşmediği, makul başarısızlık ve şüphelerin bulunduğu ve tüm bunların eksperlerin tekraren açıklamaları neticesinde de aşamadığı durumlarda, belirtilen görüşün kesinliği açısından süper ekspertizin yapılması emredilebilir. Mevcut durumda bu koşullardan hiçbiri mahkemeyi süper ekspertiz yaptırmaya mecbur kılmamaktadır.

33. Yüksek Mahkeme kararının başvuru tarafından sunulan argümanları derinlemesine tahlil ettiği, delillerin makul değerlendirme ve gerekçelendirmeye temellendirildiği ve kararın yetki ile takdir alanı çerçevesinde verildiği görüşündeyiz.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarıyla İlgili Olarak

34. Delillerin adalet mahkemelerince değerlendirilmesiyle ilgili olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarını hatırlatma isteriz (*bkz. Elsholz v. Almanya, başvuru no: 25735/94, 13 Temmuz 2000, 66. madde*):

Mahkeme, delillerin kabul edilirliliğinin genelde yerli hukuk düzenlemesi meselesi olduğunu ve genel bir kural olarak sunulan delillerin değerlendirilmesinin adalet mahkemelerin yetkisinde olduğunu hatırlatır. Sözleşme uyarınca Mahkemenin Görevi, delillerin toplanma şekli de dahil olmak üzere, yargılama usullerinin bir bütün olarak adil olup olmadığını tespit etmektir (bkz. mutatis mutandis, Schenk v. İsviçre, karar tarihi 12 Temmuz 1988, Seri A, no 140, s. 29, §§ 46 ve 46, ve H. v. Fransa, karar tarihi 24 Ekim 1989, Seri A, no 162-A, s. 23, §§ 60-61).

35. Netice olarak Anayasa Mahkemesi'nin görevi Bölge Mahkemesi ile Yüksek Mahkeme'nin başvuru davasında sunulan delilleri doğru değerlendirip değerlendirmediklerini tespit etmek değildir. Anayasa Mahkemesi'nin görevi yargılama usullerinin bir bütün olarak adil olup olmadıklarını değerlendirmektir.

36. Bizler, çoğunluğun kararın 105. maddede belirttikleri bulguya katılmıyoruz. 105 madde şöyledir:

"[...] başvuru davasında bu kusurlardan dolayı ceza usul yargılamasında hakkaniyet göz önünde bulundurulduğunda, onun AİHS'nin 6. maddesi ve Anayasa'nın 31. maddesinde öngörülen "adil yargılanma hakkından" yararlandığı söylenemez".

37. Aslında bizler, başvuru davasının mahkum olduğu trafik kazasına ilişkin sorumluluğunu reddetmediğini, ancak kendisinin tek sorumlu olduğu hususuna itiraz ettiğini vurgulamak isteriz. O sürekli olarak, bir dizi ihtimali önerdiği insan veya teknoloji kaynaklı olsun, kazaya sebebiyet veren diğer etkenlerin olup olmadığını tespit edecek ilave ekspertizin yaptırılmasını talep etmiştir.

38. Devamında başvuru davasının trafik eksperinin olası diğer faktörlere ilişkin endişelerini Bölge Mahkemesi ile Yüksek Mahkeme'de dile getirme imkanının bulunduğunu vurgulamak isteriz. Trafik eksperinin başvuru davasının dile getirdiği endişelere cevap verdiğini ve söz konusu kazanın meydana gelmesinde bu faktörlerin hiçbirinin önemini olmadığını açıkladığını da belirtmek isteriz.

39. Bunların dışında Bölge Mahkemesi ve Yüksek Mahkeme'nin başvuru davasının endişelerini dikkate aldıklarını ve trafik ekspertizinin, trafik eksperinin başvuru davasının sorularına cevaplarının bu endişeleri gerektiği ve etkili bir şekilde ele aldıklarına da karar vermişlerdir.

40. Bu koşullarda başvuru davasının delilleri incelemeye çok sayıda fırsatının olmadığı ve sorularının çok ciddiye alınmasının mümkün olmadığı söylenemez. Ekspertiz veya kendi inisiyatifi ile savunmasına ilişkin delillerin sunulmasında başvuru davasının herhangi bir şekilde engellendiği de ileri sürülemez.

41. Mahkemelerin başka eksperin emredilmesi talebinin reddi başvuru adına sunulan delillerin reddiyle aynı olmayıp çoğunluk Anayasa'nın 31. madde 4. fıkrasında atıfta bulunmuşlardır. Bu fıkra şöyledir:

4. Ceza gerektiren suçla suçlanan herkes tanıklara soru sorabilir ve tanıkların, uzmanların ve kanıtları açığa çıkartabilecek diğer kişileri zorunlu katılımını talep edebilir.

42. Çoğunluk AİHS'nin 6. madde 3(d) bendine da atıfta bulunmuştur. Bu bent şöyledir:

3. Her sanık en azından aşağıdaki haklara sahiptir:

d. İddia tanıklarını sorguya çekmek veya çektirmek, savunma sanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı şartlar altında çağrılmasını ve dinlenmesinin sağlanmasını istemek,

43. Çoğunluk, kendi mütalaası için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) birkaç kararına atıfta bulunmuştur. Ancak atıfta bulunulan kararlar yanlış yere yerleştirilmişlerdir ve bu şekilde çoğunluğun görüşünü mantıken destekleyemezler.

44. Bu kararlardan biri Vidal v. Belçika, 12351/86 sayılı başvuru, 22 Nisan 1992 tarihli karardır. Alıntılanan kısım şöyledir: *Genel bir ilke olarak sanıkların talep ettikleri delillerin kendilerini ve önemini yerli mahkemelerin değerlendirmeleri gerekir. [...] sanık adına her tanığın ifade vermek üzere çağrılmasını gerektirmez. Bunun esas amacı 'eşit şartlarda' ifadesinde belirtildiği şekilde buna ilişkin 'silahların eşitliği'dir.*

45. Bu başvuruda savunmanın dört tanığını çağırma konusundaki başarısızlıktan Belçika İstinaf Mahkemesi'nin kendisinin suçsuzluğunun belirlenmesi için yegane olan yoldan mahrum ettiği iddiası ileri sürülmüştür. Mevcut davada başvuru bazı tanıkların dinlenmesinden sonra bir süre serbest bırakılmıştı. İstinaf Mahkemesi cezasını dönüştürdüğünde başvuru ve hükümlülerin şifahi beyanları dışında yeni delillere sahip değildi ve kararını tamamen dosya evrakına dayandırmıştır.

46. Başvurucunun davasında bunun aksine Bölge Mahkemesi ve Yüksek Mahkeme başvuru ilave ekspertiz talebini dikkate almış ve bu mahkemelerin her biri talebin reddine ilişkin ayrıntılı gerekçelerini bildirmişlerdir. Savunma tarafından önerilen hiçbir tanık ve delil reddedilmemiştir. Dahası Yüksek Mahkeme ne itiraz üzerine başvuru hakkındaki cezayı ne de Bölge Mahkemesi hükmünü başka şekillerde değiştirmiştir.

47. Çoğunluk tarafından zikredilen ikinci dava V. D. v. Romanya, başvuru no: 7078/02, 28 Haziran 2010 tarihli karardır. Bu dava, sanığın talep ettiği DNA testinin yapılmasının mahkemelerce reddedilmesiyle ilgiliydi. DNA testi sonuçları tecavüz davası suçlusunun bulunması için ilave bilgiler sunup kararı etkileyebilecekti. Bu haliyle ekspertiz, suçluluk veya suçsuzluğun özüydü.

48. Başvurucunun davasında bunun aksine ceza suçlamalarına neden olan kazanın sorumluluğu itiraz için hayati öneme sahip olmayıp, başvuru mahkum edildiği trafik kazasına ilişkin sorumluluğa itiraz etmemiştir. Başvuru basit bir şekilde kazaya sebebiyet veren diğer faktörlerin bulunabileceğini belirtmiştir. Talep edilen ekspertiz bu haliyle suçluluk veya suçsuzluğun bulunmasında önemlidir, ancak olmazsa olmaz değildir. Başvurucunun davası bu şekilde V. D. v. Romanya davasından ayırt edilmelidir.

49. Zikredilen üçüncü dava Elsholz v. Almanya, başvuru no: 25735/94, 13 Temmuz 2000 tarihli karardır. Bu başvuru bir babanın reşit olmayan çocuğunun ziyaret hakkı talebiyle ilgilidir. Baba, kendisi hakkında çocuğunun yaptığı bazı beyanlarda akli dengesinin tespiti için psikoloji muayenesini talep etmiştir. AİHM, yerel mahkemelerin babaya çocuğu ziyaret etme hakkı vermeyerek onun aile hayatı hakkını ihlal ettiğine karar vermiştir. Adalet yargısı psikolojik muayene talebini reddederek bir babanın özel yaşam hakkının ihlaline hizmet etmiştir.
50. Başvurucunun davasında bunun aksine başvurucunun haklarına ilişkin yeni ihlaller bulunmamıştır. Bu haliyle Yüksek Mahkeme ve Bölge Mahkemesi tarafından süper ekspertiz talebinin reddi başvurucunun diğer haklarına etki etmemiştir. Başvurucunun davası Elsholz v. Almanya davasından da ayrı tutulmalıdır.

Sonuç

51. Sonuçta bizler, çoğunluğun kararının aksini iddia ediyoruz. Başvurucun kendi davasında sunulan delillere itiraz etmeye etkili imkanları vardı. Başvurucunun talebi üzerine trafik eksperini ekspertizini açıklamaya çağrılmış ve başvurucunun ekspertize ilişkin endişelerini dile getirme imkanı olmuştur. Dava dosyasından trafik eksperinin başvurucunun tüm sorularına makul cevaplar verdiği görülebilmektedir. Bu koşullarda başvurucunun yargılama sırasında diğer taraflarla “silahların eşitliği” anlamında herhangi bir hakkının ihlali olduğu yönündeki çoğunluğun görüşüyle oйдаş olamamaktayız.
52. Özellikle başvurucunun kamu trafiğini tehlikeye attığı gerekçesiyle mahkum olması sonucunu doğuran kazaya ilişkin süper ekspertiz talebinin kendisinin kaza sorumlusu olmadığı gerekçesi üzerine kurulmadığından temelden yoksun olduğunu tespit ettik.
53. Bunun yerine süper ekspertiz talebi diğer etkenlerin kazanın meydana gelmesinde katkı sunabilmiş olmaları argümanına dayandırılmış ve bu etkenlerin incelenip mahkemelerce kabul veya reddedilmeleri talep edilmiştir.
54. Aslında trafik eksperini başvurucunun endişelerini dikkate alarak, bu hususların “ilke olarak” kazanın meydana gelmesine katkı sunmuş olabileceklerin kabul etmiş, fakat mevcut kazada bu koşulların etkisi olmadığını belirtmiştir.
55. Devamında ceza mahkemelerinin görevinin bir olaya ilişkin her alternatif açıklamanın incelemek yerine suçluluk veya suçsuzluğa ilişkin makul bir sonuca varmaları olduğu tespit edilmiştir.
56. Sonuç olarak dava olgularından başvurucuya yönelik yargılamanın dil olduğu ve davasında ilişkin tespitin Bölge Mahkemesi ve Yüksek Mahkeme tarafından delillerin incelenmesi sonucunda makul bir mütalaya dayandığı tespit edilmiştir.
57. Bunların dışında Anayasa Mahkemesi'nin görevi çoğunluğun yaptığı şekilde, başvurucunun davasında sunulan delillerin doğru değerlendirilip değerlendirilmediğini tespit etmek değildir.
58. Başvurucu genel anlamda aleyhte olan tanıklara soru sorma imkanına sahipti ve aleyhte olanlarla eşit şartlarda lehte olan tanık, eksper ve delillerin sunulmasında engellenmemiştir.
59. Bu şekilde başvurucunun Anayasa'nın 31. maddesi [Adil ev Tarafsız yargılanma Hakkı] ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesi [Adil yargılanma Hakkı]

ile güvence altına alınan hakları ihlali bulunmadığı sonucuna vardık. Netice itibariyle başvurunun kabul edilmez olarak reddedilmesi gerekirdi.

Saygıyla bilgilerinize sunulur

imza
ye Altay Suroy

imza
ye Almiro Rodrigues

imza
ye Snezhana Botusharova